



MUNI  
LAW

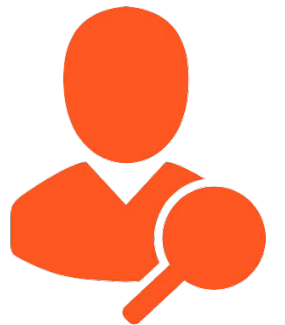


# ELEKTRONICKÉ DŮKAZY

VÁCLAV STUPKA

# PROBLEMATIKA ELEKTRONICKÝCH DŮKAZŮ

- Obsolentní právní úprava
- Nutnost vnímatelného zachycení
- Nedostatková doktrína a judikatura



# ZÁKLADNÍ ZÁSADY DOKAZOVÁNÍ

- Presumpce nevinny
- Zásada ústnosti
- Zásada veřejnosti
- Zásada bezprostřednosti
- Zásada materiální pravdy
- Zásada vyhledávací
- Zásada volného hodnocení důkazů
- Zásada zdrženlivosti



# POJMY



DŮKAZ



DŮKAZNÍ  
PROSTŘEDEK



PRAMEN  
DŮKAZU



# DŮKAZ

- **Cokoliv, co může přispět k objasnění věci**
- Prokazatelná informace o skutkových okolnostech případu
- Důkaz musí být získán zákonným postupem – důkazním prostředkem
- Dokazuje se:
  - Zda se stal skutek
  - Zda jej spáchal obviněný (a z jakých pohnutek)
  - Okolnosti ovlivňující povahu a závažnost činu
  - Okolnosti o poměrech obviněného
  - Okolnosti následků trestného činu
  - Okolnosti vedoucí ke spáchání trestného činu a ty, které jej umožnily



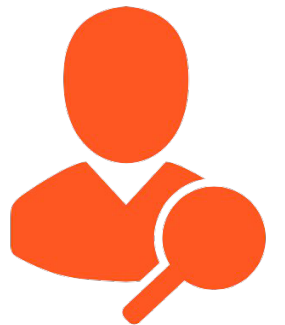
# DĚLENÍ DŮKAZŮ

- Osvědčující vs. vyvíňující
- Původní vs. odvozené
- Přímý vs. nepřímý



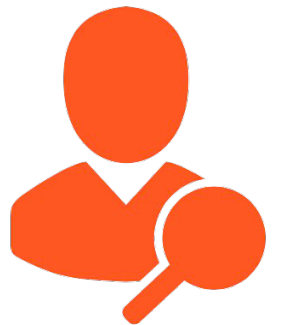
# DŮKAZNÍ MOC

- Složky:
  - Závažnost důkazu (do jaké míry dokazuje přímo či nepřímo skutečnost)
  - Pravdivost důkazu (rovněž věrohodnost, do jaké míry lze spoléhat na prame a prostředek důkazu)
  - Zákonnost důkazu (důkaz zajistěn v souladu s příslušnými předpis)



# ZÁKONNÝ DŮKAZ

- § 89 odst. 3
  - Důkaz získaný nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení nesmí být použit v řízení s výjimkou případu, kdy se použije jako důkaz proti osobě, která takového donucení nebo hrozby donucení použila.
- Kriteria zákonnosti:
  - Přípustný pramen důkazu
  - Opatření a provedení oprávněným subjektem
  - Vztah důkazu a skutku
  - Opatření a provedení důkazu předepsaným nebo přípustným způsobem
- Nezákonný důkaz je nepřípustný (*ex nunc*)
- Plody otráveného stromu ?
- Podstatné a nepodstatné vady vs. absolutně a relativně neúčinné důkazy





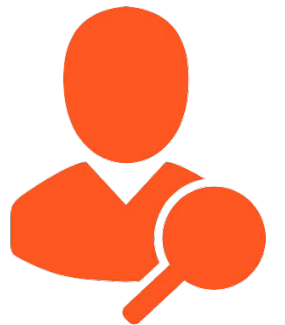
# DŮKAZNÍ PROSTŘEDEK

- Definice pojmu není jednoznačná – jde o jakoukoliv věc, která složí k dokázání nějaké skutečnosti
- Musí být realizování zákonnou cestou
- Demonstrativní výčet důkazních prostředků:
  - výpovědi obviněného a svědků,
  - znalecké posudky,
  - věci a listiny důležité pro trestní řízení,
  - ohledání.

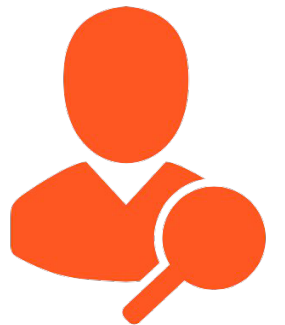
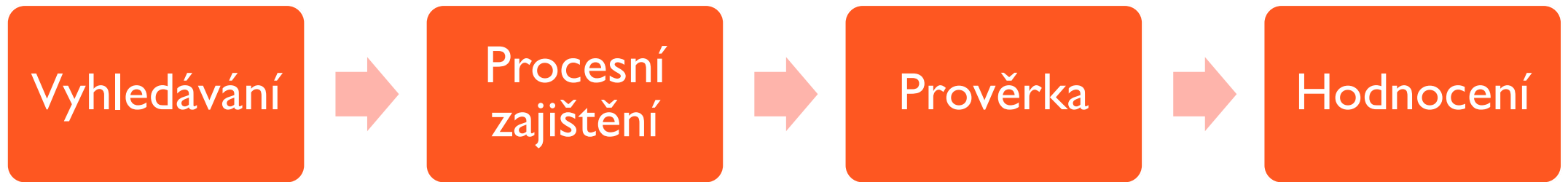


# PRAMEN DŮKAZU

- Zdroje důkazu
- V případě elektronických důkazů je potřeba zajištění smyslové vnímatelnosti důkazu pro jeho provedení – zpravidla prostřednictvím technických nástrojů
- Možná kategorizace
  - Elektronické dokumenty
  - Metadata dokumentů
  - Aplikace a software
  - Aplikační metadata
  - Obsah komunikace
  - Komunikační metadata
  - Hardware



# FÁZE PROCESU DOKAZOVÁNÍ





# PROCESNÍ ZAJIŠTĚNÍ DŮKAZU

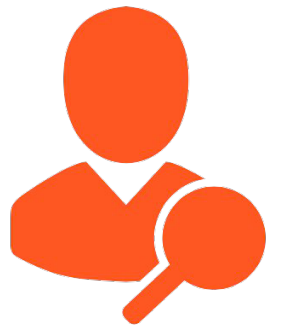
# ZAJIŠTĚNÍ DŮKAZU

- Zohlednění charakteru důkazu a jeho zdroje
- Volba procesního prostředku k zajištění důkazu
- Volí OČTŘ s přihlédnutím k základním zásadám dokazování



# ZPŮSOBY ZAJIŠŤOVÁNÍ ELEKTRONICKÝCH DŮKAZŮ

- Trestní řád neobsahuje výslovnou úpravu, a je tedy třeba k zajišťování elektronických důkazních prostředků často využívat nepříliš vhodné procesní nástroje
- K počítačovým datům se lze dostat v zásadě třemi základními způsoby:
  - Zajištění zařízení či datových nosičů (hardware)
  - Přímý přístup k datům (lokální\vzdálený)
  - Přístup prostřednictvím držitele/správce dat

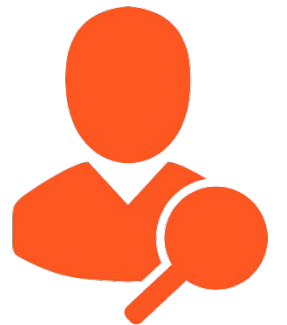




# **ZAJIŠTĚNÍ HARDWARE**

# ZAJIŠTĚNÍ ZAŘÍZENÍ A DATOVÝCH NOSIČŮ

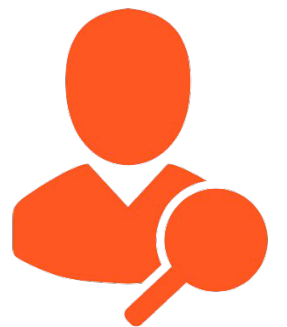
- Vydání a odnětí věci
- Osobní prohlídka
- Domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor





# VYDÁNÍ A ODNĚTÍ VĚCI

- Ediční povinnost (vztahuje se na držitele věci – nemusí jít o vlastníka)
- Odnětí věci (pořádkové opatření – na základě rozhodnutí SZ)
  - Nezúčastněná osoba
  - Protokol (popis věci, osoby a postupu)
  - Potvrzení odnětí/opis protokolu
  - Omezení na data s povinností mlčenlivosti (?)



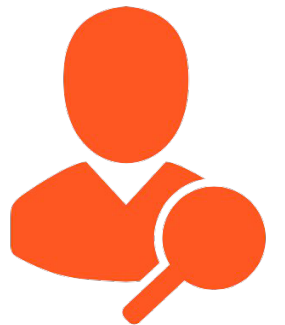
# OSOBNÍ PROHLÍDKA

- Je-li podezření, že má u sebe věc důležitou pro TŘ
- Rozhodnutí soudu či státního zástupce
- Neodkladný/neopakovatelný úkon
- Předchozí výslech



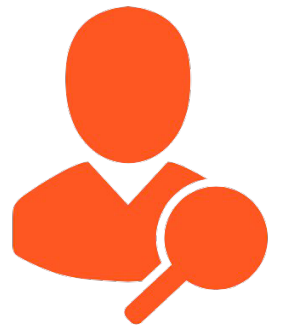
# DOMOVNÍ PROHLÍDKA A PROHLÍDKA JINÝCH PROSTOR

- Jen na základě rozhodnutí soudu
- Příkaz – rozhodnutí *sui generis*, není možné odvolání, písemný a udůvodněný
- Podmínky uskutečnění:
  - Přiměřenost
  - Odborná péče – vyškolený vyšetřovatel, znalec
  - Možnost ohledání věcí na místě
  - Protokol případně další dokumentace
  - Neúčastněná osoba
  - Opis protokolu
- Specifická situace u advokátů



# OHLEDÁNÍ VĚCI

- Objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení přímým pozorováním
- Zpravidla za účasti znalce
- Protokolace a úplné zachycení skutečností
- Možnost provádění v rámci prohlídek
- Omezení vyplývající z *lex specialis*





# **ZAJIŠTĚNÍ VZDÁLENÝCH DAT**

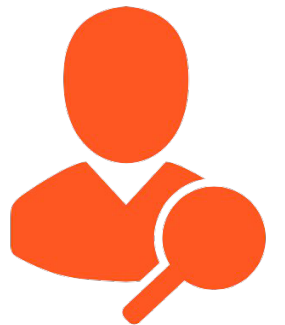
# VZDÁLENÁ DATA

- Sběr volně dostupných dat
- Záznamy uchovávané v soukromí
  - Nezabezpečené
  - Přístupové údaje získané od osoby
  - Přístupové údaje z jiného zdroje
  - Vniknutí do systému nebo nosiče
- Prostřednictvím zajištěného hardware



# SBĚR VOLNĚ DOSTUPNÝCH DAT

- Obecně v rámci ohledání věci
  - Pořizuje se protokol a související dokumentace
  - Potřeba zohlednění využitých interpretačních prostředků
- Související problematika spolehlivosti, závažnosti a pravdivosti důkazu



# ZÁZNAMY V SOUKROMÍ

- Záznamy soukromého charakteru, jakýmkoliv způsobem zabezpečená
- Přístup se souhlasem osoby do jejíhož práva je zasahováno – ohledání
- Přístup k díky informacím z jiného zdroje (nález, výslech, vniknutí)
  - Postup podle § 158d odst. 3 (sledování osob a věcí)
  - Odůvodněný příkaz soudu
  - K dokazování nutný protokol
  - Možnost realizace neodkladného/neopakovatelného úkonu (48h)





# SLUŽBY PŘIPOJENÉ K ZAJIŠTĚNÉMU ZAŘÍZENÍ

- Zásah do soukromí
- Aktuální data – sledování osob a věcí § 158d odst. 3 (stejný charakter)
- Budoucí data – odposlech § 88
- Existují i alternativní výklady !

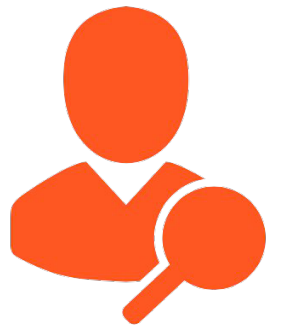




# **ZAJIŠTĚNÍ DAT OD JEJICH DRŽITELE**

# ZAJIŠTĚNÍ DAT OD JEJICH DRŽITELE ČI SPRÁVCE

- Zpravidla poskytovatelé informačních služeb (ISP) – mohou být ale i jiní správci (zaměstnavatel, poskytovatel jiných služeb apod.)
- Zvolené postupy se liší v závislosti na charakteru dat a povinných osob
- Významná role zásady *lex specialis derogat legi generali*



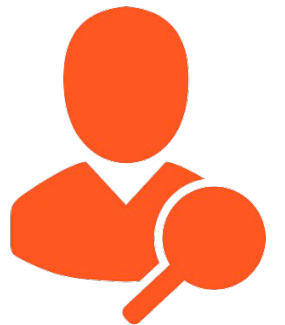
# DATA OD ISP

- Charakter poskytovatele/správce – ZoEK x ZoNSIS x jiní
- Charakter dat – uživatelská, metadata, komunikační
- Procesní prostředky
  - Dožádání
  - Sledování osob a věcí
  - Data retention
  - Odposlech
  - Freezing



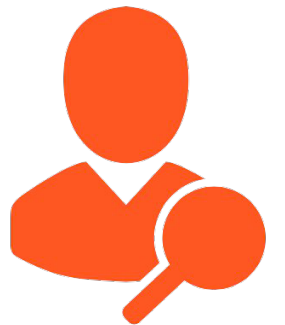
# DOŽÁDÁNÍ

- Obecné pravidlo - povinnost součinnosti
- § 8 odst. I
- Jen neutajované informace
- Povinnost mlčenlivosti
- Protokolace a dokumentace



# SLEDOVÁNÍ OSOB A VĚCÍ

- Nutný příkaz podle § 158d odst. 3
- Jde-li o zabezpečená data uživatele
- Není možné uplatnit pro budoucí data
- Povolení soudce na základě žádosti
- Pro dokazování je nutný protokol
- Nevhodný procesní nástroj



# DATA RETENTION

- Metadata o komunikaci (nikoliv obsah)
- Provozní a lokalizační údaje
- Uchovávají povinně ISP (podle ZoEK)
- Na základě odůvodněného příkazu soudu
- § 88a
- Prování ÚZČ
- Dlohodobý ústavněprávní boj – I v rámci aktuální judikatury
- Závažná trestná činnost



# ODPOSLECH

- § 88
- Data v budoucnosti – komunikační data
- Možno realizovat přímo i nepřímo
- Týká se mailů i úložišť
- Povinná a placená součinnost ISP
  
- Časově omezeno na 4 měsíce s možností prodloužení
- Bez souhlasu soudu lze provádět se souhlasem účastníka odposlouchávané stanice
- Musí být připojen protokol s uvedením údajů o místě, čase, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o orgánu, který pořídil tento záznam





- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2019, sp. zn. 4 Tdo 1591/2018 (návrh rozhodnutí č. 6/2019) – „...**lze v odůvodněných případech vydat i tzv. do budoucna. Tak tomu bude např. v situaci, kdy se šetřená trestná činnost nachází ve fázi přípravy a zjišťované údaje mají orgánům činným v trestním řízení poskytnout informace důležité pro odhalení či usvědčení pachatelů, popř. k zabránění dokonání připravované trestné činnosti anebo k zjištění jiných skutečností důležitých pro trestní řízení.**“

# FREEZING

- Je-li potřeba zabránit ztrátě, pozměnění či zničení dat
- Osobě která má věc pod kontrolou
- Utajené uchování
- Možnost i omezit přístup třetích osob za účelem znemožnění recidivy
- Soudce/státní zástupce (policie – neodkladný úkon)
- Co, proč, doba (90 dní), poučení





# HODNOCENÍ A PROVEDENÍ DŮKAZU

# SMYSLOVÁ VNÍMATELNOST ELEKTRONICKÉHO DŮKAZU

- Interpretační prostředek
- Datové formáty
- Znalecký posudek



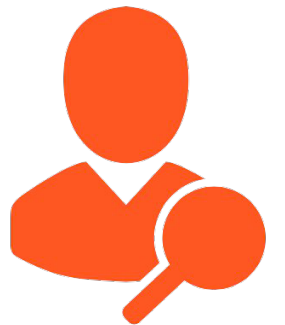
# DATA OBSAHUJÍCÍ INFORMACE

- Elektronické dokumenty
  - obsahují informaci, kterou aktivně zachytil člověk
- Metadata
  - k elektronickým dokumentům aplikace obvykle přidávají doplňující informace o dokumentu
- Provozní data
  - kromě metadat aplikace vytvářejí další data, která přímo nesouvisí s aktivitou uživatele
  - produkt funkcionality aplikace
  - logy, automaticky pořizované záznamy, dočasné soubory a cache



# APLIKACE

- Data, která mají v počítačových systémech určitou dynamiku, která určují co a jak má systém dělat
- Aplikace zpravidla v současné praxi nejsou zahrnuté do rozsahu dokazování a u běžně využívaných aplikací se způsob jakým vytvářejí nebo interpretují data, zpravidla nerozporuje



# ANALÝZA DAT

- Nutné odborné znalosti a dovednosti
- Nutnost vnímatelného zachycení
- Častá součinnost znalce
  - Přibrání k úkonům
  - Znalecký posudek



# ZNALECKÝ POSUDEK

- § 105 odst. I
- Nutná zkušenost znalce
- Technické vybavení
- Odpovědi na stanovené otázky – jejich formulace ve spolupráci
- Znalecký posudek má charakter listinného důkazu
- Znalec se nevyjadřuje k právním otázkám a nehodnotí
- Znalec: Osoba rozdílná od procesních stran i od orgánů činných v trestním řízení, která má v trestním řízení v procesu dokazování na podkladě svých odborných znalostí





# PROVEDENÍ DŮKAZU

- Bezprostřednost, ústnost
- Listinný důkaz, věcný důkaz, ohledání
- Doplnění odbornými vyjádřeními
- Limitované možnosti prezentace důkazů soudu
- Osobní seznámení s důkazem a volné hodnocení soudem





**DÍKY ZA  
POZORNOST**

**STUPKA@NC3.CZ**